

MANDELIJKE LIDENBRIEF

VAN DE
VERENIGING VRIENDEN
NEDERLAND - TSJECHOSLOWAKIJE

Nr. 41

December 1988

KUNST+HANDWERK UIT TSJECHO SLOWAKYE

tekening van Mikuláš Aleš -

Betlem
in Bohemen?

uit papier geknipt of
in klei gekneet, van
hout gesneden of uit
maisblad gevouwen...
in grote verscheidenheid
verzamelen de bersonages
zich rond de kribbe
in feestelijke aandacht
voor het eeuwige wonder
van de geboorte van
een kind.

8080AA ELBURG PB 18
TELEFOON 05250-1453
LENA DEMELKER-QUIST

COLOFON

Bestuur

A. Hoogstad, voorz.

N. van Rees, secr., Tel. 010-4219904
Postbus 61003 - 3002 HA Rotterdam

mw. H. Nieboer-Knátková, penn.,
Postrek. 379543 t.n.v. V.V.N.I. te
's-Gravenhage

W. Bronkhorst

mw. H.G. v.d. Burg-Meijer, 2e secr.

J. van Gastel

E. de Munck, vice-voorz.

J. van Putte

K.L. Thio

Redactie Ledenbrief

L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274
2547 JR 's-Gravenhage, tel. 070-258679

mw. H.G. v.d. Burg-Meijer

mw. J. Moerbergen

J. van Putte

K.L. Thio

Ledenadministratie

mw. H.G. v.d. Burg-Meijer

Toeristische informatie

Red. Ledenbrief

Reisdienst

mw. A. Ambachtsheer

J. van Gastel

A. Langebeek

J. van Putte

K.L. Thio

Postrek. 624386

t.n.v. V.V.N.T.-

Reisdienst te

's-Gravenhage

GIM (Genootschap voor Tsjechische Muziek)

J.F.E. Wallin

A. van Beuzekom

P.J.M. de Coö

mw. T. Onderdenwijnjaard

W. Dijk

Bij de voorplaat:

Deze maand een linsnede naar aanlei-
ding van het naderende "Oud en Nieuw".
De afbeelding wijst op een typische
gewoonte in sommige streken: n.l. het
van huis tot huis gaan van kinderen
met een ster, in de hoop een centje
te krijgen.

De linsnede is ook nu weer naar ont-
werp en uitvoering van ons lid de
heer C.G. Mac Lean uit Rijswijk.

VAN DE VOORZITTER

KERSTFEEST 1988

Dit jaar kreeg ik al vroeg een kersttafereel te zien. Een pak sneeuw, geel schijnsel van lantaarns, witte daken, gedempt geluid, een "life" kerstkaart, Praag, 29 november 1988.

Helaas, die impressie was kortstondig. De volgende morgen was het plaatje vuil en smerig geworden. Gelukkig, dacht ik, het werkelijke Kerstfeest komt nog; het is, zoals dat in de kerk heet, Advent. Het mooiste hebben we nog te goed.

Kerstfeest betekent licht, warmte, behaaglijkheid, zang en bovenal VREDE. Dat alles wens ik de lezer(es) in ruime mate toe.

Mag ik nog een stapje verder c.q. terug gaan? Terug naar onze geestelijke wortels? Dan komen begrippen als Christendom, Jodendom en de naam Jezus van Nazareth boven.

Bij Zijn geboorte klonk engelenzang op een allereenvoudigste tekst:
VREDE OP AARDE.

Die tekst doet het nog steeds heel goed. In Tsjechoslowakije las ik het woord MTR op vele muren. Dat betekent natuurlijk nog niet dat het dan achter zo'n muur alles pais en vree is.

Vrede is ver weg en komt ook niet dichterbij. Toch is dat de Kerstboodschap nu al bijna 2000 jaar.

"Jezus Maria" hoor ik mijn Tsjechische vriend zeggen.

Wanneer zij de hoofdpersonen zijn van het feest zal het aan de verwachting beantwoorden.

Zalig Kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar wenst U

Arie Hoogstad.

-0-0-0-0-0-

VAN DE LEDENADMINISTRATIE

Het streven om nog vóór de jaarvergadering het 500^e lid te kunnen inschrijven is gerealiseerd. Het 500^e lid woont in Rotterdam. Het is mevrouw Ellie Burggraaf, bij de bewoners van de "Wieken" in de Alexanderpolder welbekend.

De ledenwerfaktie loopt nog steeds. Het betekent, dat degene, die in het tijdvak van 1 september 1988 tot 25 februari 1989 de meeste leden heeft aangebracht, tijdens de jaarvergadering een heel bijzonder geschenk zal ontvangen. Wij rekenen op uw enthousiasme!

Binnenkort zullen onze leden en donateurs van de penningmeester een accept-giroformulier ontvangen ter voldoening van de contributie voor 1989.

Hennie v.d. Burg.

reparatie, en inbedrijfstellen
van metaalbewerkingsmachines

Umgaken 12
5281 CH Boxtel
telefoon 04116-83278
telex 50803

Cinerec

- ★ kontaktpersoon Tsjechische muziekgezelschappen
- ★ import/export Muziekinstrumenten
- ★ import grammofoonplaten Tsjechische blaasmuziek
- ★ muziekuitgeverij Tsjechische blaasmuziek

TATRA

rapide tours

Gespecialiseerd in reizen naar

- * Hongarije
- * Polen
- * Tsjechoslowakije

- * luxe touringcars
- * 8 tot 54 personen
- * beschikbaar voor binnen- en buitenland vervoer
- * rolstoelvervoer

Stationsstraat 25
9482 TX TYNARLO
Tel. 05921-43300

VAN DE REDACTIE

Ook de redactie van de maandelijkse ledenbrief wenst u allen prettige Kerstdagen en een voorspoedig maar vooral vredig Nieuwjaar.

Dit Kerstnummer staat weer boordevol met nieuwtjes en belangrijke gebeurtenissen, teveel om ze alle in deze rubriek te vermelden. Daarom verwijzen we gaarne naar de diverse rubrieken.

Gezien wat u daar tegenkomt, zult u het met ons eens zijn, dat de V.V.N.T. met veel optimisme het nieuwe jaar tegemoet kan zien. We noemen slechts de verbazingwekkende groei van het aantal leden en de oprichting van de afdeling Rotterdam.

De verschijning van de ledenbrief zal in 1989 regelmatig worden door een verbeterd vergaderschema van bestuur en redactie-commissie. Inzending van de kopij dient dan te geschieden vóór de eerste van elke maand.

In onze vorige ledenbrief beloofden wij een vermelding van data in 1989 om deze in uw nieuwe agenda te noteren. Hieronder deze opgave:

- 10 jan. '89 Lezing in de Haagse Kunstkring door Hans Wallin (zie bij muzikale noten);
- 13 jan. '89 Tsjechoslowaaks programma, georganiseerd door het NIVON, Afd. Roden-Leek-Peize. De avond wordt gehouden in de "Zonnehoeve" te Roden;
- 20 jan. '89 Bijeenkomst Afd. Den Haag van de V.V.N.T. (zie bij van de afdelingen);
- 27 jan. '89 Besloten voorlichtingsbijeenkomst voor bewoners van de flat Noorderhaghe, Leyenburg, Den Haag.

Ter gelegenheid van de jaarvergadering in het V.V.N.T.-lustrumjaar komt het Tsjechoslowaaks Staatsensemble wederom naar Nederland. Behalve tijdens de jaarvergadering treedt het ensemble nog op in de volgende plaatsen:

- 24 februari te Loosduinen onder auspiciën van TAVENU;
- 25 februari tijdens de jaarvergadering in motel Bijhorst te Wassenaar;
- 26 februari besloten bijeenkomst te Rotterdam
- 27 februari in Amsterdam of omgeving
- 28 februari in Roden, Drenthe
- 1 maart in Markelo of omgeving
- 2 maart in motel "de Cantharel" te Apeldoorn
- 3 maart in motel Eindhoven
- 4 maart in motel Bijhorst te Wassenaar
- 5 maart besloten bijeenkomst in Rotterdam.

Het spreekt wel vanzelf, dat we in het januari-nummer de volledige gegevens zullen vermelden.

In februari komt de speelgoedtentoonstelling, die dit jaar te zien was in Madurodam, naar Roden.

Voorts vragen wij aandacht voor de advertenties, daar deze voor u ook belangrijke informatie bevatten.

Tenslotte brengen wij gaarne het initiatief van het Comeniusmuseum in herinnering. Zoals we reeds berichtten, wordt in 1992 het feit herdacht, dat het dan 400 jaar geleden is dat **Comenius** werd geboren. Deze herdenking wordt niet alleen herdacht in Tsjechoslowakije, maar in alle landen waar hij optrad als "**Leraar der volkeren**".

Reeds nu kunt u hieraan meewerken door:

- * Schenking eenmalig van f 5.000,-, waarvoor dan uw naam gebeiteld wordt in een herdenkingspaneel;
- * Gift van f 500,-, waardoor u ingeschreven wordt in het **Gulden Boek** van Comenius;
- * Door u aan te sluiten bij de Comenius "Vriendenkring" tegen een jaarlijkse contributie van f 25,-.

Het adres van het Comeniusmuseum luidt: Turfpoortstraat 27, Naarden. Geopend van 14.00 tot 17.00 uur, behalve op maandag en tijdens de kerst- en nieuwjaarsweek.

Postgiro 227002 en Rabobankrek. 34.37.03.513.

De redactie.

VAN DE LEDEN

Zoals u reeds op pagina 2 hebt kunnen lezen, is ook onze **voorplaat** weer vervaardigd door ons lid **C.G. Mac Lean** uit Rijswijk.

Van de familie **Griffioen** uit Linschoten een pagina uit de KRO-gids, waarover meer bij de "Boekenplank".

Mw. **Patricia Kok**, Abeelstraat 42, 2565 XR te Den Haag, tel. 070-634350 zou gaarne les krijgen in de Tsjechische taal van iemand in de omgeving van Den Haag.

Van de heer **J. Odinga** uit Engwierum krantenberichten en diverse suggesties waar we elders en ook in volgende ledenbrieven op terugkomen.

Mevr. **M. Smit** uit Leiden zond een stuk in over de schrijver Karel Čapek dat wij in de rubriek "Onze Boekenplank" plaatsen.

Van **Ben van der Burg** van de firma Buschman & v.d. Burg artikelen uit het Magazine "Auto/Motor klassiek" (zie bij sport).

VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Amsterdam

Op 23 november jl. is de afdeling Amsterdam statutair opgericht door de V.V.N.T.-leden die daartoe bijeen gekomen waren. Het bestuur van de afdeling wordt gevormd door de heren C. Oostveen en H.C. Slop. Zij worden bijgestaan door de dames M. Caous-Plavecova en M. Machova en de heren H. Truin en L. Thio.

Op 10 december komt het bestuur samen om een grote bijeenkomst te organiseren ten behoeve van de afdeling en voor niet-leden.

Deze V.V.N.T.-activiteit vindt in principe plaats in januari/februari '89. Nadere bijzonderheden (programma, plaats en tijdstip) volgen en worden u tijdig medegedeeld.

De afdeling gaat zich actief bezighouden met ledenwerving. Dit probeert zij te bewerkstelligen door mensen te interesseren voor Tsjechoslowakije. Daartoe zal de afdeling andere organisaties, verenigingen e.d. benaderen en voor hen voorlichtingsprogramma's verzorgen.

In dit verband denken wij aan de geslaagde lezing die de V.V.N.T. op 9 oktober jl. hield voor het NIVON.

Het bestuur hoopt dat de oprichting van de afdeling Amsterdam zal "aanslaan" bij de V.V.N.T.-leden in de regio en dat zij tijd vrij willen maken om de bijeenkomsten bij te wonen.

L. Thio.

Afdeling Den Haag

Beste leden van afd. Regio Den Haag,

Het spijt me, dat in de tweede helft van dit jaar geen bijeenkomst is geweest. Door verschillende oorzaken, zoals ziekte en veel persoonlijk werk van het regiobestuur, was het niet mogelijk iets te organiseren. Daarom wil ik u graag uitnodigen voor een bijeenkomst op **vrijdag 20 januari 1989** in het Nivon-centrum "**Nigrotje**", Maarseveensestraat 2 *) en bereikbaar met bus 13 of 25. Daar zullen wij niet alleen klinken op een voorspoedig 1989, maar er zal ook een nieuw bestuur Afdeling Den Haag gekozen worden. U bent allen van harte welkom!

Pruttige feestdagen en een glukkig Nieuwjaar toegewenst,

Helena Nieboer.

*) Zijstraat van de Soestdijksekade,
verlengde van Loenensestraat.

Afdeling Rotterdam

Kort verslag van de oprichtingsbijeenkomst afdeling Rotterdam

De Rotterdamse V.V.N.T.-leden konden via een briefcircularre en door een publikatie in Ledenbrief nr. 40 kennisnemen van de avond op donderdag 24 november, georganiseerd om tot het oprichten van een afdeling Rotterdam te komen.

Er waren 26 personen aanwezig waaronder de bestuursleden Jaap van Putte met echtgenote, Hennie en Bep v.d. Burg en vanzelfsprekend Nico van Rees.

Na een korte uiteenzetting door Nico van Rees van doel en verwachtingen - door zelfwerkzaamheid - van een afdeling, waren al spoedig 3 kandidaten bereid een bestuursfunctie te aanvaarden. Onder applaus werden Arie den Boogert tot voorzitter, Elly Burggraaf tot secretaris en mevr. E. de Lange-de Jong tot penningmeester benoemd.

Tijdens de aangeboden koffie kon per persoon 1 lot à f 2,50 worden gekocht, zodat iedereen een prijs zou winnen. De opbrengst daarvan werd in de kas van de nieuwe afdeling gestort om de kosten van deze avond te dragen. Daarna werd de film "Winterpastorale" vertoond. Hierna volgde wederom een koffiepauze waarin de eerste 10 prijsjes werden uitgeloot. Vervolgens werd de film "Mijn thuis", gedaaid, die eveneens succes oogstte. In de pauze die hierop volgde, waarin Nico van Rees een ieder een drankje aanbood, werden de resterende prijzen uitgeloot.

De nieuwbakken voorzitter toonde zijn kwaliteiten door een extra hoofdprijs te verloten, waarvoor per persoon een lot van f 0,50 kon worden gekocht. De hoofdprijs - een koud buffet voor twee personen tijdens de jaarvergadering - werd gewonnen door mevrouw J. Broeder.

Onder de aanwezigen waren een zestal deelnemers aan de komende Kerst-/Nieuwjaarsreis, waarmee we gezellig hebben gekeuvelde. Er was gelegenheid genoeg om met iedereen een praatje te maken.

Het was een gezellige avond met een apart sfeertje, die keurig op tijd eindigde, zoals was beloofd.

Hennie v.d. Burg.

Er zijn plannen - maar deze plannen zijn nog niet uitgewerkt - om medio januari een avond te beleggen. In ieder geval krijgen de leden van Regio Rotterdam persoonlijk hiervan bericht omdat publikatie in de ledenbrief van januari hoogstwaarschijnlijk te laat in de brievenbus komt.

-o-o-o-o-o-o-

Voor u, uw familie, vrienden en zakenrelaties:

COMFORTABEL - SNEL - VOORDELIG

iedere dinsdag en zaterdag

naar P R A A G met C S A

met CSA via Praag naar verschillende bestemmingen over de hele wereld
vanuit Praag diverse binnenlandse vluchten van CSA
met CSA snel transport van uw vracht door de lucht

Nadere inlichtingen:

CSA

Leidsestraat 4, 1017 PA AMSTERDAM
Tel. 020 - 224888 of 224889

VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE

In onze vorige ledenbrief bespraken wij onder andere West-Bohemen en Zuid-Bohemen. Bij de laatste provincie schreven we ook dat er veel visrijke vijvers voorkomen. Deze spelen vooral bij het Kerstgebeuren een belangrijke rol, daar karpers veelal de hoofdschotel vormen bij de kerstmaaltijden. Bij "Folklore" gaan we hierop nader in.

Noord-Bohemen

Hier is USTÍ nad Labem (Usti aan de Elbe) de hoofdstad. Het is wel de kleinste provincie, maar zeker niet de onbelangrijkste. Integendeel, wat de economie betreft zelfs een der belangrijkste, helaas echter ook een der provincies, die het meest te lijden hebben van de aanslag op het milieu. De bruinkoolwinning levert jaarlijks 80 miljoen ton kolen. Met de bruinkool-industrie over de grens in de DDR vormt dit een enorm milieu-probleem, temeer daar er eveneens chemische en metallurgische industrieën zijn.

Voorts treft men er fabricage van machines aan, bijvoorbeeld in Liberec van vrachtauto's van het merk LIAZ, welbekend van de rally Parijs-Dakar en in Česka Lipa fabricage van spoorwegwagons.

Stervend bos in het Isergebirge

Beroemd zijn ook het kristal uit Nový Bor, bijoutherieën uit Jablonec nad Nisou en tapijten en meubelstoffen uit Vratislavice nad Nisou. Op de Elbe is veel scheepvaartverkeer.

Zoals reeds gezegd, de milieubescherming is daar voor de overheid een groot probleem en voor de bewoners een bedreiging der gezondheid. Verscheidene bruinkool-afgravingen zijn gelukkig reeds stilgelegd en omgebouwd tot zwembaden.

Geliefde doelen van toeristen liggen voornamelijk in het Isergebirge (Jizerské hory) met de hoogste berg de Jěstěd (1012 m) alsmede de kastelen in Frydlant, Duchkov en Sychrov.

De oude stad Most moest voor de bruinkoolwinning wijken, maar het nieuwe MOST is een bezoek waard. Dat hiervoor bijzondere, zeg maar unieke prestaties verricht moesten worden, blijkt wel hieruit, dat de gothische Dekanaatskerk in 1975 zo'n 841.1 m. werd verplaatst, waarna men met restauratie begon. Thans zijn deze werkzaamheden voltooid en de kerk werd begin november jongstleden weer opgesteld.

Werkfoto verhuizing kerk

Thans weer te bezoeken

Er worden onder meer ook concerten gehouden en tentoonstellingen geboden, die dagelijks - uitgezonderd op maandag - te bezichtigen zijn van 9 - 16 uur.

L.J. v.d. Burg.

Janské Lázně

Zoals op bijgaand kaartje is te zien, vinden we in vrijwel geheel Tsjechoslowakije kuuroorden. Sommige met bronnen voor drinkkuren en andere voor baden of voor beide.

De meeste zijn voor volwassenen. In Janské Lázně vinden we oorden voor zowel volwassenen als voor kinderen.

Deze kuur-badplaats ligt in een schilderachtige omgeving in het oosten van het Reuzengebergte (Krkonoše) aan de zuidelijke voet van de Černa Hora (Zwarte Berg), slechts enige kilometers verwijderd van Svoboda aan de rivier de Upou op een hoogte van 650-700 m.

Vanwege deze ligging wordt Janské Lázně wel de "Poort tot het oostelijke Reuzengebergte" genoemd.

Het dal, waarin het kuuroord ligt, is omgeven door bossen en wordt beschermd tegen Noordenwinden door het bergmassief, zodat we er zowel een prettig voorgebergte-klimaat vinden als zuivere lucht, hetgeen bevorderlijk is bij de genezing van de kuurgasten.

De indicaties:

Volwassenen: lichte verlammingen na acute of bij chronische aandoeningen, ziekten van het zenuwcentrum, gevoelloosheid, na ongevallen en operaties van het zenuwgestel, bewegings-stoornissen, ziekten der gewrichten en storingen en slechte ontwikkeling der organen.

Jongeren tot 21 jaar: behandeling van verkrommingen van de wervelkolom.

Kinderen

Kinderen van 2 tot 15 jaar worden behandeld in het kindersanatorium VESNA (zie foto) aan verlammingen, spieraandoeningen en aandoeningen aan de ademhalingsorganen met uitzondering van bronchiale astma.

Behandeling wordt na onderzoek van de arts(en) door dezen vastgesteld, waarbij oefeningen, zwemen, baden, massage en elektrotherapie in het programma voorkomen.

I.J.B.

KERSTMIS 1988

Kerstmis is tegenwoordig het feest van de vrede en van de bezinning. En natuurlijk ook het feest van de kinderen. Voor hen liggen de geschenken, feestelijk verpakt onder de kerstboom.

De volwassenen hebben hun verwachtingen en sturen elkaar wensen en ook geschenken zijn bij hen welkom, zowel om te geven als om te ontvangen.

Kerstmis is ook een feest, waarbij de tafel extra feestelijk gedekt wordt en er bijzondere maaltijden bereid worden. Dit is ook in Tsjechoslowakije het geval. Bij de Kerstmaaltijden speelt de karper nog steeds een hoofdrol, maar dat is dan ook zijn of haar laatste rol.

Het oorspronkelijke kerstfeest, het feest van de Zonnewende, de overwinning van het licht op de duisternis, werd in de landen, waar de Boheemse Kroon heerste, gevierd met buitensporig eten en drinken en gokken. Zeker is dat de vriend en raadgever van keizer Karel IV, de aartsbisschop Ernst, tegen dit goddeloze gedoe tekeerging. Deze zonden werden nog wel bedreven op de vooravond van de geboorte des Heren en niet alleen in de "Herenkamer", maar ook in de vrouwenvertrekken.

Om hieraan een eind te maken, voerde de wijze Vader het vasten met Kerstmis in. Anno 1366 verordende de Prager Synode, dat gedurende de vastentijd slechts vis gegeten mocht worden en wie dit niet kon betalen, moest maar met fruit en kaas genoeg nemen.

Dat kaas eten in plaats van vis is niet doorgegaan, maar het kweken van karpers in de Boheemse

vijvers is in hoge mate hierdoor bevorderd en de karper is daarmee tot een onmisbaar bestanddeel van de kerstmaaltijd geworden.

Behalve kerstviering in de huiselijke kring is wel in iedere kerk een kerststal te vinden met vaak levensgrote figuren, zoals in de kleine Capucijner-kerk in het Hradschín.

Deze figuren zijn tot in de kleinste details prachtig gemaakt door een onbekende kunstenaar, vermoedelijk een geestelijke broeder. Zij stammen uit 1764.

Tenslotte, in de meeste plaatsen vindt men in de kersttijd kerstmarkten, zodat een bezoek aan Tsjechoslowakije ook in de Kersttijd zeker de moeite waard is.

H.G. v.d. Burg.

VAN DE ZUSTERCLUBS

Van mevrouw H. Hoek-Apostolopoulou, bestuurslid van onze zusterclub Holland-Hellas, ontvingen wij onderstaand bericht, waarvoor wij haar zeer dankbaar zijn:

Tot mijn groot genoegen heeft dit jaar ook de Tsjechoslowaakse onderwater-foto- en filmwereld en boekenschrijverswereld deelgenomen aan het Internationaal Festival voor Onderwater Films en Fotografie te Athene.

Gedurende 6 jaren ben ik de voorzitter van dat Festival, waaraan jaarlijks 18-20 landen meedoen.

In dit Festival hebben wij:

- 1) een competitie van films, foto's en dia's van onderwater, en*
- 2) een boeken-competitie over het onderwerp "de zee" en*
- 3) een tekenwedstrijd voor kinderen over het onderwerp "de diepte van de zee".*

In de boekencompetitie hadden we onder andere het boek "Potapeci bez more" van de Tsjech Jan Novac, en ook het boek "Expedice miri do hlubin" van de Tsjech Lubomir Benysek. De Tsjech Josef Harvich deed mee met dia's.

Beoordeling door de Jury:

het boek van Jan Novac won de 2de prijs in de categorie "technologie van de zee";

het boek van Lubomir Benysek won de 3de prijs in de categorie "maritiem onderzoek".

Josef Hartvich won met zijn onderwater-dia's de 3de prijs in de dia-categorie "dia's van het zoete water".

w.g. H. Hoek-Apostolopoulou.

enootschap voor Tsjechische Muziek

aangesloten bij de Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije

Nederland, de Tsjechoslowaakse muziek en het jaar 1918

Voor vele Nederlandse muziekliefhebbers is Tsjechische muziek terecht een begrip. Men spreekt dan wel altijd van Tsjechische - nóóit van Tsjechoslowaakse muziek! Zonder dat men het zich bewust is, heeft men nog gelijk óók, want in de meeste gevallen gaat het dan over de muziek uit de 17^e of 18^e eeuw,

en denkt men aan grote Boheemse componisten uit die tijd; het muziekgebeuren in Slowakije in deze tijd is veel minder bekend (een onderwerp om een andere keer eens over te schrijven).

Een klein aantal denkt aan Smetana en Dvořák, hoewel men meestal slechts een gering aantal werken van deze componisten kent. Waarom voeren Nederlandse pianisten van naam bijna nooit werken van Smetana uit? De muziek is in diverse uitgaven te koop!

Maar ook hier geldt weer, dat men terecht van Tsjechische muziek spreekt, hoewel de republiek Tsjechoslowakije nog niet bestond. Het is zeer merkwaardig, maar de kennis omtrent muziek uit Tsjechoslowakije houdt bij vele Nederlanders op juist bij of rondom het jaar 1918. Met uitzondering dan wellicht van Janáček en in enkele gevallen Martinů.

Ik kan u met de hand op het hart verzekeren, dat het hedendaagse Tsjechoslowakije met evenveel recht "Conservatorium van Europa" kan worden genoemd als het "Tsjechoslowakije" van de 18^e eeuw, dat door de Engelse criticus Burnley zo werd genoemd. We behoeven maar te kijken naar het grote aantal Tsjechische musici dat zich over Europa heeft verspreid onder diverse omstandigheden; we hebben onlangs weer kunnen genieten van het voortreffelijke recital van Tony Hous; dit betreft dan de uitvoerende kunst, maar waar de uitvoerende kunst op zo'n hoog peil staat, kan het niet anders, of er moeten ook goede componisten zijn.

Om ze te propageren, de vicieuze cirkel onbekend-onbemind te doorbreken, is een mooie opgave. Maar daar moeten wel randvoorwaarden vervuld worden. Zodra derden moeten worden ingeschakeld (bijv. Haagse Kunstkring), omdat men natuurlijk een ruimte nodig heeft, doet zich het probleem voor, dat dit slechts met mondjesmaat kan. De Haagse Kunstkring bijvoorbeeld is er natuurlijk niet alleen maar voor Tsjechische muziek (maar we mogen ons gelukking prijzen zo'n instelling in onze omgeving te hebben, die zich voor het ontdekken of herontdekken van onbekende muziek inzet uit alle streken).

Om het een en ander meer systematisch te doen ware het goed, indien de V.V.N.T. zelfs mogelijkheden zou scheppen. Daarmee komt meteen het probleem van de financiën. Over ten eerste: het hoeft niet zo duur te worden. Voordrachten over componisten en hun werk kunnen bij iemand thuis, die een goede geluidsinstallatie bezit, eventueel bij schrijver dezes. Ten tweede: als er dan toch kosten gemaakt worden, bijvoorbeeld bij "live"-concerten (vleugelhuur enz.), wie subsidieert het? Wie zou het moeten doen? Wie er belang bij heeft natuurlijk, dus de Tsjechische componisten en hun organisaties. Die mogelijkheid zou meer moeten worden onderzocht. Het is toch zeker de moeite waard om meer informatie uit te stralen over wat er de laatste zeventig jaren in Tsjechoslowakije aan muziek gecreëerd is!

Ik kom tot een kleine correctie op een bericht op blz. 14 onderaan in de ledenbrief van Nov. '88.

De Haagse Kunstkring organiseert op 10-1-'89 in het kader van "Lezingen over Componisten", een lezing met muziekvoorbeelden over de Tsjechische componist ERWIN SCHULHOFF (1898-1942), één van de componisten die in een concentratiekamp omgekomen zijn.

Laten we hopen dat de H.K.K. meer op het Tsjechische gebied zal organiseren, maar laten we er niet op wachten en ook zelf iets systematisch ondernemen. Wat de mogelijkheid bij mij thuis betreft, ik behoef slechts te weten op hoeveel gasten ik zo ongeveer moet rekenen. Men moet het er voor over hebben te komen, maar er wordt geen entree gevraagd.

Hans Wallin.

DINSDAG 10 JANUARI

Hans Wallin over componist Ervin Schulhoff

Op 10 januari zal Hans Wallin spreken over deze fascinerende Tsjechische componist, die leefde van 1894 tot 1942. De lezing zal met grammofoonplaten en levende muziek geïllustreerd worden.

Ervin Schulhoff

Ervin Schulhoff was een der markantste verschijningen in de eerste Tsjechoslowaakse republiek (1918-1939). In zijn werken treft men alle stijlelementen van deze periode aan, zoals neo-classicisme, neo-barok, nieuwe zakelijkheid, motorisme, vooral jazz en exotisme, dadaïsme. Tsjechische volksmuziek neemt slechts een ondergeschikte plaats in; in dit opzicht verschilt hij van zijn tijdgenoten Dvorak, Suk en Foerster en ook van Janacek, die hij overigens zeer bewonderde.

Behalve als componist - veel van zijn werken werden op internationale festivals in de twintiger jaren regelmatig uitgevoerd, o.a. te Praag, Salzburg en Donaueschingen - had Schulhoff ook faam als pianist (solistisch en als begeleider); ook was hij een groot jazz-

improvisator. Concertreizen voerden hem door geheel Europa, ook naar Nederland op uitnodiging van Ruyneman.

Zijn werk omvat pianowerken (vele met jazz-invloeden), kamermuziek, orkestwerken, ook met solo-instrumenten, toneelmuziek, een oratorium 'Kommunistisch Manifest' (in 1930 was hij communist geworden als reactie op het opkomend nazisme) en zelfs een multimedia-project samen met de Duitse schilder Otto Griebel. Met de Tsjechische architect Pesanek ontwierp Schulhoff een kleurenklavier, waarop hij Skriabin's muziek ten gehore bracht.

Men zou hier uit kunnen opmaken, dat hij van alles deed en misschien een eclecticus was; niets is minder waar: hij wist alle invloeden tot een eigen stijl samen te smelten en is zeker wel herkenbaar. Des te minder is het te begrijpen dat Schulhoff zo weinig gespeeld wordt; ook is nog veel werk helaas niet gedrukt, al komt daar langzaam verbetering in. Schulhoff stierf in een concentratiekamp, een groot verlies voor de Tsjechische muziek en de wereldmuziek.

Hans Wallin

MUZIKALE NOTEN

⦿ Zoals u bekend is, wordt bij de maandelijkse ledenbrief het Tsjechoslowaakse tijdschrift *Life of Leben* gezonden. In het algemeen staan hierin dezelfde artikelen. In het Oktobernummer van *Life* komt echter een artikel over Rockmuziek niet voor, in "*Leben*" wel. Vandaar een zeer korte samenvatting hiervan, omdat deze muziek bij de jonge mensen daar net zo populair is als bij ons.

In de bijna 5 jaar, dat onze vereniging bestaat, hebben we vrijwel alleen ensembles gehad in het genre, dat ook nu weer op onze jaarvergadering optreedt en een tournee door Nederland maakt.

Een populaire Rockgroep in Tsjechoslowakije is "Tango". De muziekcriticus Jaromír Tuma schreef vijf jaren geleden "Dit is muziek van de jaren tachtig".

Van de groep "Tango" zijn reeds honderdduizenden langspeelplaten en cassettes verkocht, zowel in Tsjechoslowakije als in het buitenland. De groep is met succes opgetreden in de DDR, Polen, Bulgarije, Luxemburg, Frankrijk en in Zwitserland. Hieruit is een initiatief gegroeid, namelijk een uitwisseling van groepen uit de genoemde landen, te weten "Klinicz" uit Polen, "Stern Meiszen" uit de DDR, "F.S.B." uit Bulgarije en "Surprises" uit West-Duitsland. Het is toch niet ondenkbaar, dat een Nederlandse rock- of popgroep daaraan gaat meedoen. Dit zou trouwens niet de eerste keer zijn, immers de Haagse popgroep "YWIS" werkte in februari 1984 mee aan het Pop-vredes-festival, dat elk jaar

in Sokolov gehouden wordt. Dit was zo'n succes, dat zij voor 1985 wederom uitgenodigd werden, waarna nog een tournee door geheel Tsjechoslowakije gemaakt werd.

In de Č.S.S.R. is bovendien van deze groep een single te koop.

De groep Ywis treedt niet meer als zodanig op, maar is wel bezig met de vervaardiging van een langspeelplaat.

In volgende ledenbrieven hierover meer.

L.J. v.d. Burg.

De Rock-groep

Tango:

Van links naar

rechts:

Ota Baláž - toetsen

Miroslav Imrich -

zang;

František Kotva -

gitaar;

Jaroslav Vondrák -

slagwerk;

Jiří Plech Novotný-

basgitaar en

Zdeněk Jurečka -

gitaar.

Accordeonmuziek ook populair in de Č.S.S.R.

In de Leeuwarder courant van 22 november jl. stond een uitgebreid verslag onder het hoofd "RASP bewijst eer aan aloude harmonika". Hierin wordt ons lid Cor Huisman uit Sneek, de "goeroe" van het harmonika-orkest RASP genoemd en tevens vermeld dat hij in het Tsjechische Horovice veel succes oogstte, hetgeen ook blijkt uit een verslag in het Tsjechische blad SVOBODA (KSC) van 5 september.

Bij een optreden van het harmonika-orkest van Horovice voor 1700 toeschouwers, heeft de heer Huisman Nederlandse liederen gespeeld, die zeer in de smaak zijn gevallen.

Wellicht volgt hieruit ook een uitwisseling, hetgeen liefhebbers van accordeonmuziek - en dat zijn er velen - zeker genoeg zou doen.

L.J.B.

Oproep

Het kamer- en salonorkest NALADY wil graag in Nederland optreden. Wij hebben dit verzoek doorgegeven aan het Genootschap voor Tsjechische Muziek, maar het kan voor onze relaties op cultureel gebied nuttig zijn om door middel van de ledenbrief op het bestaan van dit ensemble te wijzen.

De bezetting bestaat uit eerste en tweede violen, cello, contra-bas, fluit en twee klarinetten. Het repertoire bestaat uit kleine werken van grote meesters en populaire klassieke muziekstukken, evergreens en operette.

Het ensemble trad meermalen op voor radio en televisie. Desgewenst kunnen zangers en/of zangeressen van de Tsjechoslowaakse opera meekomen. Zeer recent trad het ensemble nog met veel succes op in Neu-Isenberg (West-Duitsland).

Informatie bij Hans Wallin of b.g.g. redactie Ledenbrief.

WAT HET OOG STREELT

Fotowedstrijd

"Orbis", onder meer de uitgever van de Neue Prager Presse, heeft een wedstrijd uitgeschreven ter gelegenheid van 150 jaar fotografie. Deze internationale fotowedstrijd staat open voor zowel beroeps- als amateurfotografen.

Thema: mensenrechten, vrede en vooruitgang van het mensdom.

De foto's dienen een actieve rol in de grondrechten uit te drukken, zoals het recht op werk en ontspanning, het leven in vrede, het recht op gezondheidszorg en sociale voorzieningen, kortom het recht op een menswaardig bestaan en culturele vorming.

Er zijn drie categorieën:

1. Zwart/wit-foto's (of een serie van 7 opnamen) in het formaat 24 x 30
2. Kleurenfoto's (of een serie van 7 opnamen) eveneens 24 x 30
3. Kleurendia's (of een serie van 7 dia's) in formaat naar keuze.

De foto's, uitgezonderd de dia's, worden niet terug gezonden en de inzenders dienen ermee akkoord te gaan, dat hun werk eventueel wordt gepubliceerd in de uitgaven van Orbis. De beste opnamen zullen gebruikt worden voor tentoonstellingen.

De prijzen in elke categorie bestaan uit:

1. Tiendaags verblijf in Tsjechoslowakije
2. Een week verblijf in Tsjechoslowakije
3. Vergrotingsapparaat "OPEMUS 5" met kleurenkop

Verder honderd waardevolle prijzen.

Sluitingsdatum 30 april 1989.

De foto's dienen voorzien te worden van titel, naam en adres van de vervaardiger. Op de envelop of verpakking vermelden: Fotosoutěž 1989.

Bij de foto's een formuliertje voegen, waarop

Wedstrijdcoupon

Naam

Adres.....

Kategorie.....

Aantal opnamen

Omschrijving der foto's.....

Inzenden aan **PRESSE AGENTUR ORBIS**
Vinohradská 46
120 41 PRAHA 2 CS

Jan Bauch 90 jaar

Ter gelegenheid van dit heuglijk feit op 16 november jl., had de Neue Prager Presse een onderhoud met deze Tsjechoslowaakse schilder, beeldhouwer en graficus, mede omdat deze kunstenaar van nieuw-expressionisme ook in het buitenland hoe langer hoe meer waardering geniet waarvan tentoonstellingen in West-Duitsland, Oostenrijk en Groot Brittannië.

Uit dit gesprek laten we hier enige fragmenten volgen. Jan Bauch: "De mens heeft er behoefte aan uit te drukken, af te beelden, wat hem beroert en dat spiegelt dan vanzelfsprekend ook de tijd waarin hij leeft af....En zoals generaties elkaar opvolgen, vertolkt ieder op zijn eigen wijze zijn tijd, waarin hij leeft en brengt dit door de kunst tot uitdrukking."

(VOD - foto CTK)

FILATELIE

Wie verzamelt postzegels van Tsjechoslowakije?

Hoeveel postzegelverzamelaars in Nederland houden zich (ook) serieus bezig met de postzegels van Tsjechoslowakije? Die vraag zal wel niemand kunnen beantwoorden. Maar waarschijnlijk zijn het er niet erg veel.

Tsjechoslowakije is hier geen populair verzamelland.

Het behoort tot Oost-Europa en dat gebied staat bij ons filatelistisch niet zo in de belangstelling. Dat heeft niet zo zeer een politieke achtergrond. Meer heeft het te maken met de wat al te uitbundige uitgifte-programma's en "grapjes" met zeer beperkte oplagen of verkrijgbaarstellingen. Dezelfde redenen dus waarom ook de "jonge" staten van Azië en Afrika en de "oude" staten van Zuid- en Midden Amerika zich bij de serieuze postzegelverzamelaars uit de markt hebben geprijsd.

Dat bijna geheel ontbreken van belangstelling is toch wel een beetje jammer. Tsjechoslowakije heeft op postzegelgebied best wat te bieden. Weliswaar geen nummer 1 uit 1840 of 1852, want de eerste uitgiften dateren van eind 1918, maar dat is eigenlijk wel prettig want een behoorlijke collectie postzegels uit de vorige eeuw bij elkaar brengen is toch alleen maar weggelegd voor de zéér draagkrachtigen.

Geen bladzijden vol (of juist niet vol) "gouwe ouwes" dus, maar voor wie wil wel een plukje Oostenrijkse en Hongaarse zegels van vóór 1918 met afstempelingen van plaatsen die in Tsjechoslowakije liggen.

Uit de periode 1918-1939 zijn er een aantal aardige uitgiften, met soms wat kleine verschillen tussen op het eerste gezicht dezelfde zegels, net nog leuk. In de oorlogsjaren postzegels van twee afzonderlijke gebieden nl. het Duitse protectoraat Bohemen en Moravië en de Duitse vazalstaat Slowakije. Zegels die in Tsjechoslowakije zelf nu taboe zijn, maar die hoe dan ook toch bij de postale geschiedenis van het land horen.

Dan de tijd na de bevrijding in 1945, waarin de postzegels op vaak sprekende wijze de politieke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen weerspiegelen. Daarnaast komt ook de cultuur in brede betekenis ruimschoots aan bod. En overwegend met postzegels die wat ontwerp en uitvoering betreffen de toets van de kritiek goed kunnen doorstaan of meer dan dat.

Maar toch weinig belangstelling. Zou dat bij de leden van de V.V.N.T. ook zo zijn? Die zijn allemaal op de een of andere manier geïnteresseerd in Tsjechoslowakije, dus waarom sommigen ook niet in de postzegels van dat land. Daarvan uitgaande wordt in de Ledenbrief ook regelmatig aandacht besteed aan nieuw verschenen postzegels.

Maar misschien is er binnen V.V.N.T.-verband nog wel wat meer mogelijk. Nader contact tussen leden die de Tsjechoslowaakse postzegels verzamelen. Op welke manier? Voor welke activiteiten?

Als er belangstelling voor is, zouden wij daar graag met hen eens over van gedachten wisselen. Vandaar het verzoek of leden-verzamelaars van postzegels Tsjechoslowakije (met randgebieden als brieven, kaarten, afstempelingen, aantekenstrookjes e.d.) als ze voor contact voelen dit eens willen laten horen.

Joop Nieboer
Wezelrade 364
2544 XJ Den Haag
tel. 070-295990

Hoevelinkveld Broed

946

Jan van Gastel
Thierensgade 25
2282 XS Rijswijk
tel. 070-901190

FILATELIE

Nieuwe uitgifte van zegels in de kunst-serie uitgegeven op 17 november jl.

2 Kčs - overdruk van een grafiek van Martin Benka door de graveur M. Činovsky. De zegel van 6 Kčs is ontworpen door V. Preissig en gegraveerd door B. Housa. Op de zegel van 7 Kčs wordt een ruiter aangevallen door een jaguar, één van de bekende werken van Eugen Delacroix, ontwerper en graveur M. Ondraček.

Eveneens F.D.C.'s met bijbehorend stempel verkrijgbaar.

SEDMDESÁT LET
ČESKOSLOVENSKÉ POŠTOVNÍ ZNÁMKY

bracht op 3 juli 1919 tot 1920 in verschillende waarden.

Op 28 oktober is ter gelegenheid 70 jaar republiek een blokje uitgegeven met een afbeelding op de zegel van Alfons Mucha (1860-1939).

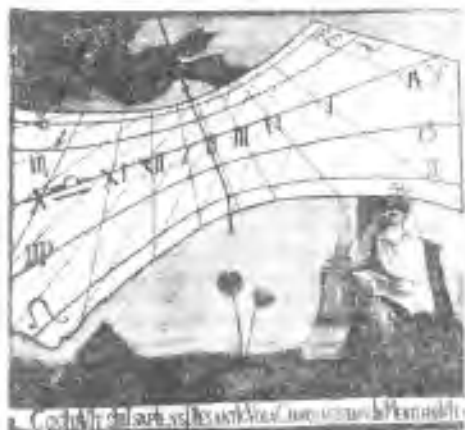
Op de onderkant van het blokje is een gravure van de oorspronkelijke zegels met afbeelding van het Hradčany afgedrukt. Deze oorspronkelijke zegels zijn toen op 18-12-1918 in verschillende waarden uitgebracht.

Ook de Alfons Mucha-zegels uit die tijd met opdruk DOPLATIT (= bijbetalen) behoren tot de mooiste zegels in boekdruk. Deze werden uitge-

Joop Nieboer.

Zonnewijzers zijn
Ogenstrelend, maar zeker
milieuvriendelijk.

*Tuinzonnewijzers
Restauratie en Vergulden
van Zonnewijzers en
ornamenten.*

G.J. Sasbrink
Havikstraat 17
7701 JX Dedemsvaart
Telefoon 05230-13359

Bovenstaande zonnewijzer bevindt zich bij het kasteeltje in Kladruby nad Labem in de buurt van Prelouc in Oost-Bohemen. Reeds 400 jaar bevindt zich hier een beroemde stoeterij, waaruit de mooie Kladruber schimmels stammen. De ruïne omgeving van de stoeterij is doortrokken van boomrijke lanen, weiden en parken. In het centrum daarvan staat het in de 18e eeuw meermalen verbouwde kasteeltje. Ook u bent in de gelegenheid een ogenstrelende zonnewijzer aan te schaffen. Zie bovenstaande advertentie.

ONZE BOEKENPLANK

Karel Čapek

Čapek's vijftigste sterfdag wordt in Tsjechoslowakije o.a. herdacht door de uitgave van een album dat aan hem is gewijd. Foto's hieruit en boeken van Čapek sieren nu menig etalage van boekhandels in Praag.

Een en ander wijst op zijn erkenning bij de overheidsorganen, die in de jaren vijftig zijn persoon en werk veroordeelden om zijn sympathie voor en vereenzelving met de burgerlijk-democratische Republiek van Tomáš Masaryk. In de Sovjet-russische literaire kritiek wordt hij in die tijd beschouwd als een vooraanstaand strijder tegen het fascisme.

Čapek schreef eerst "licht" literair werk: korte filosofische verhalen en romans. Voorbeelden hiervan zijn de politie-verhalen (detectives). We moeten bedenken dat de misdaad-literatuur juist in Tsjechoslowakije een lange traditie heeft. Dit wordt makkelijk vergeten omdat criminaliteit lange tijd is beschouwd als een verschijnsel dat niet in een socialistische samenleving voorkomt.

Later ontwikkelt Čapek een techniek waarbij de waarheid omtrent de werkelijkheid heel anders is, afhankelijk van de invalshoek waaronder die werkelijkheid beschouwd wordt.

We vinden die in Čapek's trilogie Hordubal, De komeet en Een gewoon leven. In deze romans komen zijn zelf-twijfel en zelf-inkeer aan de orde.

In 1937 schreef hij 'De eerste ploeg', een arbeidersroman, waarin het heldendom van de gewone arbeider wordt beschreven. Dit onderwerp was in die tijd het privilege van de "proletarische" schrijvers. (Zie ledenbrief 35 - juni '88).

Opera-liefhebbers zullen weten dat Leoš Janáček het toneelstuk 'De zaak Makropoulos' heeft gebruikt voor zijn gelijknamige opera in drie bedrijven.

Tot slot leest u meer over Čapek in de bijdrage van mevrouw drs. Martina Smit in deze ledenbrief.

I. Thio.

Schrijver Karel Čapek overleed 50 jaar geleden

"Het is mogelijk langzaam te trappen en zich daarbij snel voort te bewegen. Dat is te zien aan hoe ver de Hollanders zijn gekomen, hoewel ze bijna even langzaam trappen als in een slow-motion film. Maar ik, volganger die met de handen zwaait, zal ze niet afhouden van dat gefiets; laat ieder volk roeien met de riemen die het heeft." Deze passage komt uit een boekje dat hij elk lid van de Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije in de boekenkast zou moeten slaan: Over Holland van Karel Čapek.

Čapek, geboren in 1890, was toneelschrijver, romancier, kinderboekenauteur, vertaler, maar bovenal was hij journalist. Hij schreef over cultuur, over politiek, over sport, zelfs over tuinieren.

Buiten Tsjechoslowakije is hij bekender door zijn toneelstukken dan door zijn andere literaire werk; een komedie als "De Zaak Makropoulos" vindt ook veel aftrek. Hij excelleerde in het genre der detectives. Zijn "Verhalen uit de Ene Zak" en "Verhalen uit de Andere Zak" tonen een geslaagde poging om de stijl te vernieuwen en zijn bovendien kleurrijk, omdat hij daarin mensen van allerlei pluimage en allerlei professies de revue laat passeren. In Nederland wordt zijn naam meestal geassocieerd met de roman "Oorlog met de Salamanders", waarvan een Nederlandse vertaling uit 1937 uit de handel werd genomen! Maar ook zijn impressies van een bezoek aan Nederland zijn hier veel gelezen.

"Over Holland" moet gezien worden in het licht van zijn uitgebreide journalistieke werk. Hij was eind juni 1931 in Nederland ter gelegenheid van het congres van de PEN-clubs in Den Haag. Over dat congres schreef hij nauwelijks iets

in Lidové noviny, maar zijn reisindrukken verschenen tussen eind juli en begin september als feuilleton in die krant. De drooglegging van de zee, het schilderslicht, het kleinschalige van Nederland, fietsen, de glazen stad -- Capek beschrijft het allemaal luchtig en amusant, een toon die hij niet steeds wist te treffen in vergelijkbare reisverhalen over Scandinavië, Italië, Spanje en Groot-Brittannië. Hij maakte er zelf tekeningen bij. Voor iemand die Tsjechisch leert, is het weliswaar moeilijk om Capek te lezen, maar zijn levendige, frisse taal nodigt voortdurend tot dóórlezen.

Maar ook in het Nederlands is er vrij veel werk van Capek beschikbaar, waarvoor ik verwijst naar onderstaande lijst.

drs. Martina Smit.

In het Nederlands vertaalde boeken van Karel Capek:

Het Jaar van de Tuinman, geïllustreerd door Josef Capek, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1932

Hordubal, geautoriseerde vertaling van Eva Raedt-de Canter, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1934

Over Holland, met illustraties, 1e-2e druk, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1933

Tuuntje of het Leven van een Jongen Hond, verteld, getekend, gefotografeerd en beleefd. Naverteld door Johan Luger. Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1935

Wilde Loten, bloemlezing uit geschraapt werk van K. Capek, K. Tucholsky e.a., Hilversum, Boekenvrienden, Solidariteit, 1934

De Eerste Brigade, geautoriseerde vertaling door W.A. Fick-Lugten, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1939

Hoe een Tooneelstuk Ontstaat, voor Nederland bewerkt door Jan Teulings, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1937

Hordubal, 2e druk, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1938

Oorlog met de Salamanders, geautoriseerde vertaling van Eva Raedt-de Canter, Amsterdam, Van Holkema en Warendorf, 1937 (Echoserie)

Kleine Apocriefen, vertaald uit het Tsjechisch en van commentaar voorzien door Aimé van Santen, Amsterdam, Jacob van Capmen, 1949

Mijn Honden, Mijn Katten, vertaald uit het Tsjechisch door H.C.E. de Wit-Boonacker. Illustraties door H. Unger, Baarn, Hollandia, 1961

Oorlog met de Salamanders, vertaald uit het Engels door W. Wielek-Berg, Utrecht, Het Spectrum, 1966

De Eerste Ploeg, vertaald uit het Tsjechisch door Hans Krijt en Miep Dickmann, Den Haag, Leopold, 1986 (vergelijk: **De Eerste Brigade**).

PRAAG

 Dit wordt een via, via, via-verhaal. Van vrienden, tevens V.V.N.T.-leden, namelijk de familie Griffioen, kregen we een pagina uit een KRO-gids toegezonden. Elma Griffioen is zelf schrijfster en van haar kinderboeken zijn er verscheidene in het Tsjechisch vertaald. Maar dit even terzijde.

De bedoelde pagina "Tenzij" bevat een ontboezeming van Herman Post, die via een nummer van het literaire tijdschrift weer herinneringen kreeg aan Praag. Uit zijn artikel: "Mij deed het in april verschenen nummer van het literaire tijdschrift HET OOG IN 'T ZEIL, dat geheel aan Praag en zijn dichters en kunstenaars is gewijd, in een reuzenzwaai op de oever van de Moldau belanden. Wij waren vorig jaar herfst in Praag, mijn vrouw en ik, op een door de KRO georganiseerde reis". Tot zover dit citaat.

Via Lee Thio kegen we het literaire tijdschrift. Dit staat vol interessante artikelen en een zeer uitvoerige literatuurlijst, een mooie aanvulling op de lijst, die we van drs. M. Smit hierboven afdrukken.

Tenslotte is er inmiddels tevens een literaire gids van Praag verschenen, waarop we in het januari-nummer nader zullen terugkomen.

"Het Oog in 't Zeil", Uitgeverij Bert Bakker, Herengracht 406, 1017 BX Amsterdam, tel. 020-241934.

L.J.B.

SPORT

Zoals reeds op de achterpagina van de vorige ledenbrief aangekondigd, ontvingen wij van ons lid de heer **E. Beekman** uit Abbenes een interessante bijdrage over de geschiedenis van de TATRA-personenauto's.

Gezien de lengte van dit geïllustreerde artikel, volgt hieronder een eerste aflevering. In volgende ledenbrieven zetten we het verhaal voort.

DE STROOMLIJN-TATRA's

Hoewel Tatra personenauto's op het ogenblik niet meer naar West-Europa worden geëxporteerd, heeft dit tweede automerk van Tsjechoslowakije toch de interesse van de autoliefhebbers. Dit komt door de karakteristieke auto's die Tatra gebouwd heeft. Vooral de serie stroomlijn-auto's die het merk sinds de dertiger jaren geproduceerd heeft, zijn verantwoordelijk voor de faam van Tatra als bouwer van bijzondere en vooruitstrevende auto's.

De verantwoordelijke man voor deze wagens was Hans Ledwinka, één van de grote namen in de automobiël-geschiedenis. Ledwinka was een Oostenrijker met een Tsjechische naam die het grootste deel van zijn leven in Tsjechoslowakije had doorgebracht en die nauwelijks een woord Tsjechisch sprak.

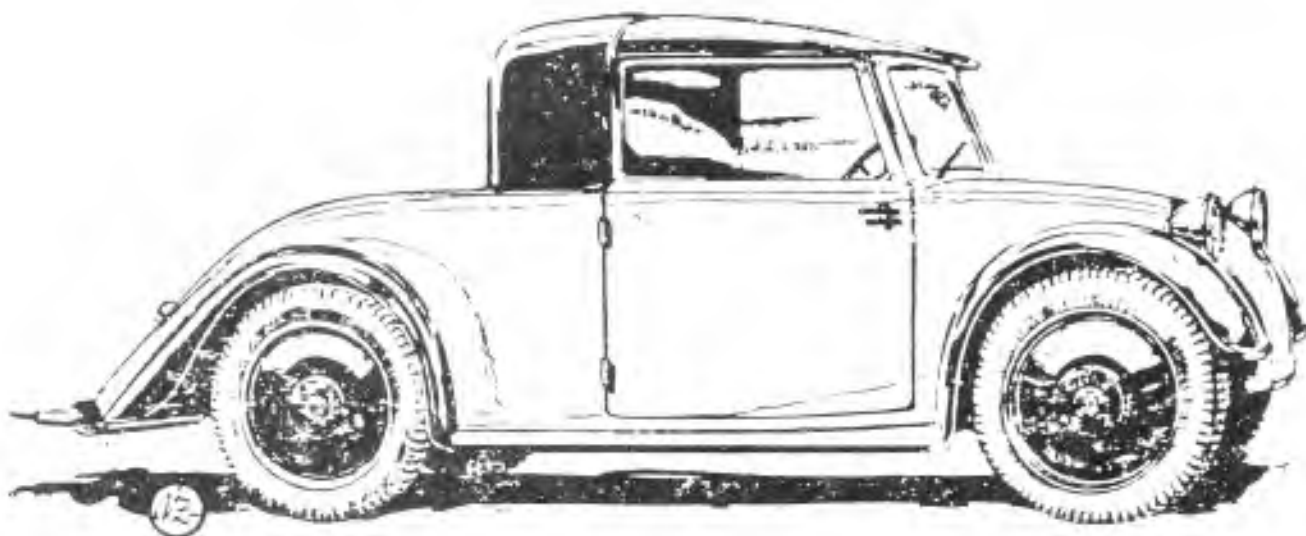
Voor de eerste wereldoorlog werkte Ledwinka al bij Tatra, alleen heette het bedrijf toen nog "Nesseldorfer wagenbau fabriks gesellschaft".

Tsjechoslowakije zelf bestond toen nog niet als zelfstandige staat, maar was onderdeel van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie. Toen Tsjechoslowakije na de eerste wereldoorlog zelfstandig werd, kreeg de plaats Nesseldorf, waar de fabriek gevestigd was, een nieuwe naam en heet sindsdien Kopřivnice, aangezien dit niet zo geschikt was als merknaam, koos men hiervoor de naam van het hoogste geboorte in het land nl. de Tatra.

Tijdens de eerste wereldoorlog, in 1916, verliet Ledwinka het bedrijf om bij Steyr in Oostenrijk te gaan werken. In 1922 kwam hij terug bij Tatra met plannen voor een geheel nieuw ontwerp waaraan hij reeds bij Steyr had gewerkt. Het werd de Tatra 11 waarin een aantal basiskenmerken verwerkt waren die later op vrijwel alle Tatra's terug te vinden waren en die zeer vooruitstrevend waren. Zo had de wagen een ruggegraat-chassis, onafhankelijke achterwiel-ophanging met pendelassen en een lucht gekoelde 2 cilinder boxermotor met kopkleppen. Dit alles in een wagen die in 1923 op de markt kwam.

Vanuit deze T11 ontstond een hele serie wagens, alle met luchtgekoelde boxermotoren voorin geplaatst, eerste met twee-, later met vier cilinders.

Ledwinka kwam met zijn medewerkers tot de slotsom dat als de motor achterin geplaatst zou worden, er meer binnenruimte zou ontstaan en het motorlawaai (een zwak punt van lucht-gekoelde motoren) beter geïsoleerd zou kunnen worden. Zo ontstond in 1931 het eerste prototype van een kleine wagen met een twee-cilinder boxermotor achterin, nu echter een vierzitter met een min of meer gestroomlijnde carrosserie.

Eerste prototype met motor achterin 1931

De wagen doet sterk denken aan een prototype volkswagen en het staat wel vast dat Dr. Porsche door deze wagen geïnspireerd werd. De uiteindelijke Volkswagen zat dan ook vol met typische Tatra-kenmerken, zoals de lucht-gekoelde boxermotor met geforceerde koeling, de plaatsing van de motor en de pendelassen achterin. De V-570 is echter nooit in serie-productie gegaan. De reden hiervoor was dat hij de Tatra 57 op de productielijn zou moeten vervangen. De T 57 was echter op dat moment zo populair in Tsjechoslowakije dat men het niet aandurfde deze wagen door een zo radikaal nieuw type te vervangen en daardoor misschien de gunst van het publiek in één klap te verspelen.

-o-o-o-o-o-o-

Skoda Club Nederland

In de Auto Motor klassiek nr. elf staat onder bovenstaand hoofd, dat na het bezoek aan de Oldtimer Grand Prix op het Tsjechische circuit van Most, de kijk op het merk Skoda volledig is veranderd. "Voorheen was bij het horen van het merk "Skoda" een meewarige glimlach amper te onderdrukken. Die kijk is, na het zien van een wonderschone Skoda 1100 Rensportwagen, veranderd."

Helaas kunnen we hier nu wegens plaatsgebrek niet verder op ingaan, maar gaarne vermelden we nog, dat er een (nieuwe) Skoda Club Nederland is opgericht ook voor bezitters van een kakelverse Skoda. De contributie bedraagt f 20,= per jaar. Aanmelding kan geschieden bij de Skoda Club Nederland, Meenteweg 96 te 9626 BK Schildwolde. Telefonisch kan ook tussen 19.00 en 20.00 uur, tel. 05982-2913.

Ook in 1989 staat Most weer op de agenda. Een prettige bijkomstigheid is, dat deelnemers een zg. sportvisum krijgen, wat inhoudt, dat zij vrijgesteld zijn van de wisselplicht.

L.J.B.

-o-o-o-o-o-o-

POTTENKIJKEN

Kerstforel met boter

2 Forellen van ca. 400 gr per stuk, 60 gr. bloem, 40 gram boter, 50 gr. margarine, vers citroensap, 4 takjes peterselie, zout.

De schoongemaakte forel onder stromend water afspoelen en droogdeppen, daarna zouten. De binnenkant van de forel met citroensap besprenkelen en 2 takjes peterselie hierin leggen. De forel sluiten en door de bloem wentelen. Vervolgens de forel in hete margarine iedere zijde ca. 5 min. bakken. De forellen met gesmolten hete boter overgieten. Serveren met diverse groenten, zoals doperwtten, worteltjes, spercieboontjes e.d. en patat of gebakken aardappeltjes.

Helena Nieboer.

PUZZEL

Het is alweer enige tijd geleden dat er een puzzel in de ledenbrief stond. Tijdgebrek is daarvan de oorzaak. Winnares van de Septemberpuzzel is mevr. E.A. de Vries uit Den Haag en de oplossing was: de schrijfster PUJMANOVA.

Wanneer u onderstaande Decemberpuzzel oplost, dan vindt u onder de met een * gemerkte vakjes een wens. Stuur deze wens vóór 3 januari a.s. in aan de Redactie Ledenbrief, Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag.

Wij wensen u veel genoeg en plezierige feestdagen!

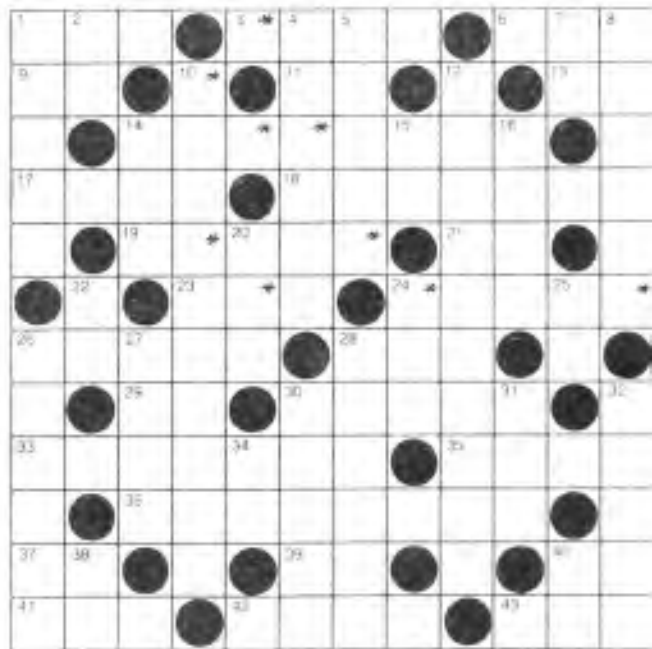
H.G.B.

Horizontaal:

1. plat, ovalen val
3. kantine
6. doorwaadbare plaats
9. inhoudsmaat
11. en anderen
13. persoonlijk voornaamwoord
14. asbestcementlei
17. vulkaan op Sicilië
18. vernauwde doorgang in het lichaam
19. keur
21. buisverlichting
23. groet
24. bepaalde houtsoort
26. Griekse letter
28. haring-ingewand
29. water in Friesland
30. gebergte in de Sovjet-Unie
33. schrijfgerei
35. plezierreis
36. stierenvechter
37. look
39. Rijkspolitie
40. onder meer
41. open plek in ijsvlek
42. ganzeleverpastei
43. Noorse godheid

Verticaal:

1. breedvoerig
2. bijwoord
4. rangtelwoord
5. gezondheid
7. Duitse N.V.
8. deel van het lichaam
10. mannequin
12. fan, waaijer
14. een zekere
15. dat is
16. vertaler
20. berg op Kreta
22. voormiddag
24. achting
25. ementaat
26. opklapbedtoebehoren
27. verharde huid
28. populair
30. lasten
31. prul
32. kleur
34. bijbelse stad
38. dierengetuid
40. herkauwer

Op het nippertje

vernamen wij dat er in het Koninklijk Conservatorium in Den Haag een concert te beluisteren was van voornamelijk Tsjechische werken.

De Tsjechische solisten schitterden tijdens dit Europees concert.

Jana Brozková met het Hobo-concert in a van A. Vivaldi, Zdenek Zivicák vertolkte het klarinet-concert in bes van Jan Václav Stamc.

Verder in het programma van Leos Janáček de Suite voor Strijkorkest en van Antonín Dvořák de Serenade in E, gespeeld door het Atheneum Kamerorkest.

Het was - op de valreep - een prachtige avond.

H.G.B.

JANA BROZKOVÁ (hobo) werd in 1968 geboren te Havlickiv Brod (Tsjechoslowakije).

Op achtjarige leeftijd kreeg zij hoboless van haar vader.

Zij nam al vroeg regelmatig deel aan concoursen en behaalde verschillende eerste prijzen, ook als lid van een blaaskwintet.

In 1982 werd Jana toegelaten tot het conservatorium in Praag, een jaar later won zij het radioconcours Concertino Praga. In 1984 won zij de eerste prijs tijdens het concours van de conservatoria in de Tsjechische republiek. Vervolgens nam zij deel aan internationale concoursen.

In september 1988 behaalde zij in Zurich de eerste prijs van het Wettbewerf um den Europäischen Preis en de prijs voor de beste vertolking van het verplichte werk, Dithyrambus voor hobo solo van Armin Schibler.

Jana Brozková maakte deel uit van het internationale Gustav-Mahler Studentenorkest tijdens een tournee door Europa.

Ook alleen gaf zij concerten in heel wat Europese landen.

Voor het eerst presenteert zij zich thans in Nederland.

Sinds oktober studeert zij aan de "Akademie der musischen Künste" in Praag.

ZDENEK ZAVICÁK (klarinet) werd op 28 mei 1969 in Valasské Meziříčí (Tsjechoslowakije) geboren.

Hij speelt vanaf zijn 10e jaar klarinet en won op 14-jarige leeftijd de 1e prijs van een regionaal muziekconcours.

Sinds 1983 studeert hij aan het conservatorium te Ostrava bij prof. Zdenek Horák.

In 1986 werd hij op zijn instrument winnaar van Concertino Praga en trad hij in verschillende steden op. In 1987 won hij de 1e prijs tijdens het concours van de conservatoria in de Tsjechische republiek en de prijs voor de beste interpretatie van het verplichte werk.

In augustus 1988 behaalde hij de 1e prijs voor klarinet tijdens het Wettbewerf um den Europäischen Preis te Zurich.

Zdeněk presenteert zich thans voor het eerst in Nederland.

Na beëindiging van zijn conservatoriumopleiding wil hij verder studeren aan de "Akademie der musischen Künste" te Praag.

VOOR DE JEUGD

Een kerstengel voor in de boom of op tafel

Knip de hele figuur uit langs alle getrokken lijnen (stippellijntjes niet knippen).

Breng de vleugels naar achteren en duw de inkepingen A en B in elkaar.

Vouw de armen naar voren op de stippellijntjes.

L. Thio.

Het maandelijks uitgeven van de ledenbrief kost een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van + 500 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 15,--;	per jaar (12 nrs)	f 175,--
1/8 pag.	f 20,--;	" " " "	f 225,--
1/4 pag.	f 30,--;	" " " "	f 325,--
1/2 pag.	f 50,--;	" " " "	f 500,--
hele pag.	f 85,--;	" " " "	f 850,--

Voor nadere inlichtingen: L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag. Tel. 070-258679.

H.A.J. SCHOUTEN & ZOON B.V.

TASMANSTRAAT 131 - 135 HOEK PRINS HENDRIKSTRAAT
2518 VM DEN HAAG - TELEFOON 070 - 454202

IMPORTEUR VAN WERELDMERKEN BIER, WIJN EN GEDISTILLEERD
UIT FRANKRIJK, DUITSLAND, TSJECHOSLOWAKIJE EN CYPRUS

TSJECHOSLOWAKIJE

PILSNER URQUELL	f	1,95	PER FLES
BUDWEISER BUDVAR	f	1,95	PER FLES
1986 FRANKOVKA RED	f	7,95	PER FLES
1986 KLASTORNÉ RED	f	7,95	PER FLES
1984 NITRIANSKE KNIÈZA RED	f	7,95	PER FLES
1986 VLAŠSKY RIZLING WHITE	f	7,95	PER FLES
1986 RULANDSKÉ WHITE	f	7,95	PER FLES
1986 TRAMIN WHITE	f	7,95	PER FLES
1986 PEZINSKÉ ZÁMOCKÉ WHITE	f	7,95	PER FLES
1986 SVĀTOPETERSKY RIZLING WHITE	f	7,95	PER FLES
1984 LIMBAŠSKY SILVĀN WHITE	f	7,95	PER FLES
1986 NITRIANSKE KNIÈZA WHITE	f	7,95	PER FLES
1985 HUBERT SUCHÉ (DROOG)	f	18,95	PER FLES
1985 HUBERT POLOSLADKÉ (HALF-DROOG)	f	18,95	PER FLES
1985 HUBERT RUŽOVÉ (ROSÉ)	f	19,95	PER FLES
1986 HUBERT ČERVENÉ (ROOD)	f	19,95	PER FLES
JAN BECHER (BECHEROVKA)	f	29,95	PER FLES

BOVENSTAANDE PRIJZEN ZIJN INKLUSIEF B.T.W. - VRIJLIEVEND
WIJ LEVEREN DOOR GEHEEL NEDERLAND, VRAAG DE MOGELIJKHEDEN

